MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tas-27 ta' Ottubru, 2011

Citazzjoni Numru. 163/2001/1

Kawza fil-lista: 81

A Bs u martu C
vs
D Bs, armla ta' E Bs, f' isimha proprju
u bhala legittima rapprezentanti ta' binha minuri F;
u b' digriet tal-24 ta' Marzu 2003 il-gudizzju gie trasfuz
f' isem G u F, ahwa Bs,
rapprezentati mill-Avukat Dottor Vincent Galea
u l-Prokuratur Legali Hilda Ellul Mercer,
kuraturi deputati nominati; u b' digriet tal-21 ta' Mejju 2003 il-Qorti
rrevokat id-digriet taghha tal-24 ta' Marzu 2003,
u minnflok b' nota tat-13 ta' Marzu 2003 assumiet l-atti tal-kawza,
ghan-nom tal-imsemmija minuri, H I

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-atturi ppremettew u talbu hekk:

Peress li l-konvenuta, mart E Bs mejjet, li jigi bin l-atturi welldet tarbija fis-6 ta’ Awwissu, 2000, skont kif jirrizulta mill-anness certifikat tat-twelid li jgib in-numru 2940 tas-sena 2000 Dok. A, minn fejn jirrizulta wkoll li hemm registrat E Bs bhala missier it-tarbija, u ghalhekk it-tarbija ggib l-isem ta’ F Bs;

Peress li fil-fatt E Bs mhux genetikament missier it-tarbija, u minn issa l-atturi lesti li jissottomettu ruhhom ghal kull ezami xjentifiku halli jigi stabbilit li E Bs mhux missier it-tarbija;

Tghid il-konvenuta proprio et nomine ghala din il-Qorti m’ ghandhiex:

Tiddikjara li E Bs, iben l-atturi, mhux missier it-tarbija li welldet skont kif jirrizulta mic- certifikat tat-twelid tal-istess tarbija li jgib in-numru 2940 tas-sena 2000 u konsegwentement li kull fejn hemm registrat li E Bs huwa missier l-imsemmija tarbija ghandu jigi kancellat.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta ingunta ghas-subizzjoni.

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet li biha l-konvenuti eccepiew: [1] li d-domandi attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li “l-istat ta’ iben legittimu ma jistghax jigi attakkat minn hadd, lanqas mill-iben innifsu, jekk il-minuri jkun akkwista l-istatus ta’ iben legittimu mill-att ta’ twelid u l-pussess ta’ l-istess stat u l-pussess”; [2] li l-atturi m’ ghandhomx interess guridiku f’ din il-kawza, stante li l-unika werrietat ta’ E Bs huma t-tfal G u F Bs; [3] li l-artikolu 77 tal-Kap.16 huwa subordinat ghall-artikolu 81 ta’ l-istess Kap.; [4] li l-artikolu 77 ghandu jigi applikat b’ mod ristrett hafna ghax huwa ta’ ordni pubbliku, u f’ dan il-kaz, ma jezistux ir-rekwiziti hemm stipulati; [5] li l-azzjoni odjerna tikser id-dispozizzjonijiet tal-Kostituzzjoni artikolu 32C u l-artikolu 8 ta’ l-Ewwel Skeda tal-Kap.319 tal-Ligijiet ta’ Malta, stante li “tali limitazzjonijet fl-azzjonijet

proponibbli sabiex tigi attakkata l-legittimita’ tal-persuna humna fil-fatt protetti a bazi ta’ l-artikolu 8[2] ta’ l-imsemmija skeda, u dan fl-interess tal-familja;

Rat id-digriet moghti minn din il-Qorti fid-9 Ottubru 2007, li permezz tieghu l-perit legali gie nkarigat sabiex jirrapporta dwar l-ewwel tlett eccezzjonijiet;[1]

Rat ir-rapport tal-perit legali l-Avukat Dottor Vincent Galea;[2]

Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi d-dikjarazzjonijiet guramentati, il-lista tax-xhieda, u l-affidavits prezentati;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Ikkunsidrat;

Illi dan il-gudizzju huwa limitat ghall-ewwel tlett eccezzjonijiet sollCti mill-konvenuti.

Azzjoni

Illi permezz ta’ l-azzjoni odjerna, bazata fuq id-dispost ta’ l-artikolu 77 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta’ Malta, l-atturi qed jitolbu dikjarazzjoni gudizzjali minn din il-Qorti fis-sens li, it-tifel taghhom E Bs, mhuwiex il-missier naturali tat-tarbija F Bs, li twieldet mill-konvenuta D, armla ta’ l-istess E Bs, fis-6 Awissu 2000; kif ukoll sabiex din il-Qorti tordna l-korrezzjonijiet konsegwenzjali fl-att tat-twelid tat-tifel, numru 2940/2000.

Minn naha taghhom il-konvenuti qed jopponu ghal din it-talba in bazi ghas-segwenti: [a] li t-tifel ghandu pussess ta’ stat konformi ma’ l-att tat-twelid tieghu, u ghalhekk josta ghall-azzjoni attrici id-dispost ta’ l-artikolu 81, u li dan l-artikolu jipprCli fuq l-artikolu 77; [b] li l-atturi m’ ghandhomx interess guridiku biex jipprompwovi din il-kawza;

[1] Vol.1 – fols.148 - 149
[2] Vol.2 – fols.250 *et seq.*

Il-Fatti
Illi mill-provi jirrizulta li f' Settembru 1999 E u D, konjugi Bs, li f' dak iz-zmien kellhom it-tifla G, isseparaw de facto, u E Bs telaq mid-dar matrimonjali u mar jghix mal-genituri tieghu, l-atturi. F' Ottubru 1999 il-konjugi Bs bdew jitkellmu fuq separazzjoni personali konsenswali.

Sussegwentement, bil-bidu ta' Novembru 1999 E Bs beda jikkoabita ma' Ruth Vella, li maghha kellu relazzjoni extra-matrimonjali, fil-fond "Mayfair Court" Triq il-Lampuki St.E's Bay. F' dan iz-zmien il-konvenuta D Bs harget tqila.

Fis-16 Frar 2000 l-imsemmi E Bs instab mejjet fil-fond "Mayfair Court" fuq indikat; filwaqt li fis-6 Awissu 2002 il-konvenuta D Bs weldet tarbija, li hi semmiet F u li gie fuq l-att tat-twelid tieghu registrat bhala l-wild ta' E Bs.

Illi jidher li wara l-mewt ta' E Bs, martu D, kienet waqghet fi stat dipressiv, tant li ghamlet perijodu ta' zmien tghix l-ma' hutha G Rita Bartolo u H I, f' perijodu separati; u fit-23 Awissu 2002 mietet.

Illum il-gurnata it-tifel F qed jitrabba miz-zija H I, oht-il konvenuta Lucy Ann li, fix-xhieda taghha, tghid hekk: "Jiena meta twieled F ma kontx informajt lill-genituri ta' E b' dan il-fatt…. [omissis] …..Jiena qatt ma nvolvejt lill-genituri ta' E fil-hajja ta' F. Lanqas ma nvolvejt lil xi familjari ohra ta' E fil-hajja tieghu. Ma hemm <u>l-ebda kuntatt</u> bejn F u l-familja ta' E. <u>Jien it-tifel ma nafx ta'min hu</u>. Naf zgur li hu ta' ohti, ghax rajtu jitwieled."[3] Tghid ukoll li, filwaqt li l-atturi jaghtu rigali lil Marija, lil F ma jaghtuhx rigali.

G Rita Bartolo, oht l-istess konvenuta, tghid li "Sa fejn naf jien F huwa ta' Pawlu, pero' nghid li ma hemmx bzonn torqod u tqum ma' ragel biex tohrog tqila. Jista' jkun *[sic]* li jien u membri tal-familja tieghi tkellimna fuq il-kwistjoni li Pawlu ma kienx missier F. Id-dubji mhux bilfors ikunu verita'" Anke din ix-xhud tikkonferma li "l-atturi ma jkellmux u m' ghandhomx kuntatt ma' F" u li l-atturi ma

---

[3] Kontro-Exami Vol.1 – fol.182

kienux prezenti ghat-twelid tat-tifel “lanqas ma jien informajthom.” Tghid ukoll li “G mill-banda l-ohra tmur ghand l-atturi regolarment”[4]

Illi, l-attur minn naha taghhom, jispjegaw li huma jafu li t-tifel F mhuwiex it-tifel naturali ta’ binhom E Bs, peress li meta mar jghix maghhom huwa kien jiftah qalu maghhom, u kien qalilhom, li kien dispjacut hafna li martu kienet harget tqila minn ragel iehor. Jikkonfermaw li minn Settembru 1999 E kien mar jghix maghhom, u wara Ottubru mar jikkoabita mal-habiba tieghu Ruth Vella. Dawn jeskludu b’ mod kategoriku li t-tifel mhux ta’ binhom, u ghalhekk huma ma jirrikonoxxuhx bhala tali, u ma jridux kuntatt mieghu. Di fatti, sitt xhur wara t-twelid tat-tifel, huma bdew il-proceduri odjerni biex jigi rectifikat l-att tat-twelid tat-tifel b’ mod li dan ma jibqax jidher li hu t-tifel ta’ binhom.

Fil-verzjoni taghhom, l-atturi jsibu korroborazzjoni fix-xhieda ta’ binthom Vicky Bonnici, allura oht, E Bs, u fix-xhieda ta’ Ruth Vella, il-habiba tieghu.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti
Artikoli 77 u 81
[1] Illi rigward il-pregudizzjali dwar jekk id-dispost ta’ l-artikolu 77 huwiex subordinat ghal dak li jiddetta l-artikolu 88, din il-Qorti taghmel referenza ghall-konsiderazzjonijiet guridici maghmula minnha fid-digriet precitat, u li tieghu ser tirriproduci l-bran relCnti:

Illi l-artikolu 81 fis-sub inciz [2] jaghmilha cara li “it shall not be lawful to contest the status of a child conceived or born in wedlock in respect of a person who possesses a status in conformity with his act of birth.” Ghalhekk ladarba l-persuna jkollha pussess ta’ stat konfromi ma’ l-att tat-twelid, la hi u lanqas hadd ma jista jikkontesta l-istat legittimu ta’ dik il-persuna.

Konformament jinsab ritenut fil-gurisprudenza [*PA[PS] Gino Camilleri vs Maged Fawzy – 31.01.2003]* li hu

[4] Kontro-ezamijiet – Vol.1 – fols.188-189 u 194-195

nammissibbli l-attakk ta’ l-istat ta’ iben legittimu li jkollu pussess ta’ stat li jaqbel ma’ l-att tat-twelid tieghu [sub inciz 2]. Dan ghaliex il-pussess ta’ stat, similment ghall-att tat-twelid hu prova legali ta’ l-istat ta’ wild legittimu. Dan ifisser ukoll illi l-ulied ma jkunux jistghu jirreklamaw stat diversi minn dak attribwit lilhom fl-att tat-twelid u mill-pussess ta’ stat. “Jekk iben jew bint ikollhom stat ta’ wild legittimu, u jkollhom wkoll il-pussess tal-istess stat konformi mal-att tat-twelid, hadd ma jista’jattakka dak l-istat a bazi ta’ l-Art.77 anke jekk tigi ppruvata l-impossibilita fizika ndikata fl-istess artikolu. Dan gie konfermat fil-kawza *Concetta Conti noe vs Angelo Camilleri [Vol.XXXII.ii.309]”*

Pussess ta’ Stat

[2] Konformament mal-premess, dak li mehtieg li jigi determinat f’ dan il-kaz, huwa jekk it-tifel F Bs, ghandux pussess ta’ stat legittimu fit-termini ta’ l-artikolu 80; ghax jekk dan il-pussess jezisti, b’ mod li allura jkun konformi ma’ l-att tat-twelid, allura japplika l-artikolu 81; izda “fejn l-att tat-twelid jinsab f’ kuntrast mar-realta’ tar-rapport ta’ filjazzjoni, l-impunjattiva hija ammissibbli. Dan in raguni ta’ l-interess pubbliku ghall-iskop tac-certezza ta’ l-istat familjari kif ukoll fl-interess tal-minuri stess” *[PA Gino Camilleri nomine vs Maged Fawzy Mohammed El Shaer deciza 31 Jannar 2003 riportata fil-kawza PA Muscat Vincenza noe vs Dr.Raymond Zammit et noe.]*

Illi sabiex jigi determinat jekk it-tifel ghandux pussess ta’ stat legittimu, il-Qorti fl-apprezzament taghha tal-provi, ghandha tistabbilixxi jekk jezistux “gabra ta’ fatti li, mehudin flimkien, jiswew biex juru r-rabta’ ta’ filjazzjoni u ta’ demm bejn it-tifel u l-familja li hu jghid li hi l-familja tieghu” [Art.80]; fis-sub inciz [2] il-ligi ssemmi “l-ewlenin fuq dawn il-fatti “, hawn that indikati.

Illi fl-ewwel lok il-Qorti tosserva li ma hi tikkondividix il-konkluzjoni raggjunta mill-perit legali f’ dan il-kaz, u cioe’ li t-tifel F ghandu pussess ta’ stat konformi ma’ l-att tat-twelid tieghu. Sfortunatament ma hemmx indikat fir-rapport ir-raguni fattwali ta’ din il-konkluzjoni tal-perit.

Fir-rigward il-Qorti tosserva li l-ezami li jehtieg isir biex tigi determinata din il-vertenza, huwa wiehed ta’ apprezzament tal-fatti kif jirrizultaw mill-provi akkwiziti; liema apprezzament ta’ din il-Qorti wasslha ghall-konkluzjoni differenti minn dik tal-perit legali, bazata fuq is-segwenti konsiderazzjonijiet.

“[a] illi t-tifel ikun igib dejjem il-kunjom tal-missier li tieghu hu jghid li huwa l-iben.”[5]

Fir-rigward il-Qorti tosserva li, ghalkemm fil-kaz in dizamina, it-tifel ghandu l-kunjom tal-missier, dan il-fatt ghandu valur probatorju negligibbli, tenut kont tal-fatt li t-tifel twieled wara l-mewt tal-missier, u ghalhekk mhux il-kaz ta’ rikonoxximent da parti tal-missier. Di fatti t-tifel gie registrat bil-kunjom ‘Bs’ minn ommu.

“[b] illi l-missier ikun trattah bhala ibnu, u f’ dik il-kwalita’, haseb ghall-manteniment u edukazzjoni tieghu, sabiex jikkollokah.”

Huwa car li l-premess ma jissussistix f’ dan il-kaz, stante li l-missier kien diga’ mejjet meta twieled tit-tifel.

“[c] illi t-tifel ikun gie dejjem maghruf bhala tali man-nies;
[d] illi t-tifel ikun gie dejjem maghruf bhala tali man-nies;”

Illi fir-rigward il-Qorti tosserva li, ghalkemm it-tifel baqa’, u ghadu, jgorr il-kunjom ta’ missieru, l-atturi dejjem ikkontestaw il-legittimita’ tieghu, u dan ex ovo, minn meta t-tifel kien ghadu l-anqas twieled. Fil-fatt sitt xhur wara t-twelid tat-tifel huma pprezentaw il-kawza odjerna prorpju biex jikkontestaw il-fatt allegat li t-tifel F huwa t-tifel ta’ binhom E. Konformament ma’ dan, huma qatt ma riedu, u qatt ma kellhom, kuntatt ma’ dan il-wild, filwaqt li lil ohtu G huma jaraw regolarment.. Ghalhekk huwa car li ma jistax validament jinghad li t-tifel F gie rikonoxxut mill-familja paterna bhala t-tifel ta’ E Bs, anzi l-provi juru proprju l-kuntrarju.

[5] Art.80 [2][a]

Illi rigward il-familja materna, ghalkemm il-pozizzjoni tidher fluwida, izda fil-verita' mill-provi hareg li lanqas dawn ma 'gharrfu' il-fatt li t-tifel huwa bin E; u dan johrog mix-xhieda ta' hut l-istess D Bs, H Bartolo u G Rita Bartolo, li fix-xhieda taghhom ikkonfermaw li huma ma kienux informaw lin-nanniet paterni meta kien ser jitwieled it-tifel fl-isptar; li H I qatt ma nvolviet l-attur u familjari ohra ta' E fil-hajja ta' Micahel; u ukoll tghid li t-tifel ma tafx ta' min hu, izda li kienet qed trabbih peress li hi zgura li huwa t-tifel ta' ohta. Anke G Rita Bartolo, fix-xhieda taghha, ghalkemm tipprova taghti l-impressjoni li hi taf li F huwa t-tifel ta' E, izda mill-istess dispozizzjoni johrog li anke hi ghandha dubji dwar dan.

Illi in vista tal-premess il-Qorti hija tal-fehema li la jirrizulta l-fatt indikat fis-sub inciz [c], stante li ma ngabux provi li "man-nies" it-tifel kien dejjem maghruf bhala bin E; u lanqas jirrizulta l-fatt indikat fis-sub-inciz [d] li huwa kien "maghruf" bhala tali mill-familjari materni, li minn naha taghhom kienu certi biss li Micahel kien it-tifel ta' ohthom. Inoltre, il-provi juru li dawn eskludew lill-atturi mill-informazzjoni u mill-hajja dwar it-tifel, filwaqt li accettaw il-kuntatt regolari ta' ohtu G ma' l-atturi.

Fuq l-istregwa tal-premess, il-Qorti hi tal-fehema li l-konvenuti ma rnexxielhomx jipprovaw sodisfacentment l-eccezzjoni sollCta minnhom tal-pussess ta' stat legittimu da parti tat-tifel F; u ghalhekk jezisti kuntrast bejn l-istat attwali tieghu u l-att tat-twelid in kwantu registrat bhala bin E Bs.

Interess Guridiku

[3] In propozitu l-Qorti tosserva li, ghalkemm l-atturi mhumiex indikati fit-testment ta' E Bs bhala l-werrieta tieghu, izda l-atturi ghandhom interess attwali, konkret u guridiku sabiex jippromwovu l-kawza odjerna, stante li bhala axxendenti tat-tifel, li ghadu minuri, huma bil-ligi jidhlu fl-obbligi kontemplati mill-ligi fl-artikolu 12[c] kif ukoll l-artikolu 617 tal-kap.16.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehema li l-ewwel tlett eccezzjonijiet ma jreggux.

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi tichad l-ewwel tlett eccezzjonijiet, u tordna l-prosegwiment tal-kawza.

Spejjez a kariku tal-konvenuti.

< Sentenza In Parte >

---------------------------------TMIEM---------------------------------